

Onko nykyfilosofialla annettavaa lääketieteelle?

KIITÄMME Janne Kurkea mielenkiinnosta artikkeliamme kohtaan ja kommentoimme joitakin hänen huomautuksiansa. Kurki ei kiistä pääväitteitämme vaan kiinnittää lähinnä huomioita eräiden käsitteiden käyttöön ja toivoo syvällisempää pohdiskelua, joka ammentaisi nykyfilosofian klassikoista.

Kurki väittää, että »Thomas Kuhn ei suinkaan käytä paradigman käsitettä useissa merkityksissä», ja antaa vaikutelman, että olisimme johtaneet lukijoitamme harhaan. Saatuaan erityisen painavaa kritiikkiä paradigman käsitteen esittelystä Kuhn (1970, suomenkielinen käännös s. 191) itse on kuitenkin todennut seuraavaa: »Alkuperäisessä tekstissäni ei ole hämäräperäisempää tai tärkeämpää kysymystä [kuin paradigma]. Eräs sympaattinen lukija, joka jakaa vakaumukseni siitä, että 'paradigma' nimeää kirjani keskeisen filosofisen asian, laati osittaisen analyttisen indeksin ja päätteli, että termiä käytettiin ainakin 22 eri tavalla. Nyt ajattelen, että valtaosa eri merkityksistä johtui tyyliin liittyvistä epäjohdonmukaisuuksista – ja ne voidaan poistaa suhteellisen helposti. Mutta kun toimitustyö on tehty, jäljelle jää kaksi hyvin erilaista merkitystä ja ne edellyttävät erottamista toisistaan.» Tästä huolimatta Kuhn päätti, ettei hän ryhdy kirjan systemaattiseen uudelleen kirjoittamiseen (s. 184). Sen sijaan hän laati toiseen painokseen jälkikirjoituksen, jossa hän pohdiskeli paradigman eri merkityksiä (s. 184–201).

Kurki huomauttaa siitä, että käyttämämme käsite arvo on laaja ja epätäsmällisesti määritelty. Sanomamme kannalta emme koe, että arvo-käsitettä on mielekästä määritellä tarkemmin, ja uskomme, että kirjoituksemme asiassältö aukesi lukijoille. Jos tässä lehdessä käytetyiltä käsitteiltä vaadittaisiin tarkkoja määritelmiä, keskustelu tyrehtyisi nopeasti. Esimerkiksi käsitteestä lääketiede jouduttaisiin luopumaan tai suuri määrä monien kirjoittajien ajatustyötä keskittyisi sen määrittelemiseen ja erimielisyyksien selvittämiseen.

Kurki pelkää, että »ilman syventämistä tämä keskustelu jää liian helposti juupas-eipäs-tasolle». Emme jaa tätä pelkoa. Kuvasimme kirjoituksessamme eräitä näyttöön perustuvan lääketieteen ongelmia. Näkökannoillemme esitimme perusteluita, jotka ovat avoimia normaalille vasta-argumentoinnille.

Kurki esittää edelleen, että keskustelun syventämiseksi olisi ammennettava filosofian nykyisistä klassikoista. Esimerkkeinä tällaisista klassikoista hän mainitsee Martin Heideggerin, Michel Foucaultin ja Jacques Lacanin. Näillä filosofeilla voi olla annettavaa lääketieteestä käytävään keskusteluun, mutta emme pidä sitä suinkaan itsestään selvänä. Meidän on esimerkiksi vaikea ajatella, että näiden filosofien kirjoitukset auttaisivat meitä ymmärtämään paremmin näyttöön perustuvan lääketieteen hyviä ja huonoja puolia. Nämä filosofit ovat usein vaikeatajuisia ja hämäriä, eikä vika ole aina lukijassa. Jätämmekin haasteen Kurjelle ja toivomme, että näiden filosofien tuotannon tuntijana hän rikastuttaa lääketieteestä käytävää keskustelua heidän ajatustensa avulla.

Kirjallisuutta

Kuhn TS. The structure of scientific revolutions. 2. painos. Chicago: The University of Chicago Press 1970 [Suom. Tieteellisten Vallankumousten Rakenne. Juva: Art House 1994].

PEKKA LOUHIALA, LT, PhD, dosentti
pekka.louhiala@helsinki.fi

HARRI HEMILÄ, LL, FT, dosentti
Helsingin yliopiston kansanterveystieteen laitos
PL 41, 00014 Helsingin yliopisto